Ч. 47. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 18. листопада 1928 р. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації: „Свобода“, Львів, Ринок 10, II. пов.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА
Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно. Зміна адреси 50 сотиків. Поодиноке число коштує 20 сот.

Телеф. Редакції: 29-41. Телеф. Друкарні: 29-26.

Нові податкові тягарі.

В часі попередної соймової сесії польський уряд вніс, як відомо, три податкові законопроєкти, а саме: про податок будинковий і маєтковий і про підвишку ґрунтового податку. Ті податки були дуже несправедливі, бо обтяжували майже самих дрібних рільників. Не дивниця, що сойм зараз у першім читанню відкинув закони про ґрунтовий податок і від будинків, а закон про маєтковий податок уряд сам взяв назад. І так з податками було аж до останніх часів.

Аж на засіданню польського сойму дня 6. ц. м. міністер скарбу Чехович заповів, що уряд внесе до сойму знову *проекти податкових законів*, а між ними три головні: 1) про підвишку ґрунтового податку, 2) про маєтковий податок і 3) про обниження промислового податку. Виступати з податком ґрунтовим уряд вже не має відваги. Але й три нові податки являються важким тягаром для дрібних рільників і послів, що заступають інтереси рільничих мас, чекає велика праця, щоби і цим разом недопустити до ухвалення цих податків.

Як зачувати, *ґрунтовий податок* має бути підвишений не для всіх рільників, але тільки для *малоземельних*. Одночасно з *підвишкою ґрунтового податку* і то на 100 процент (значить — вдвоє) має бути *знесена* обовязуюча дотепер проґресія або *податкові звишки*, що обтяжують дідичів. Отже виходить таке, що *селяни будуть мати підвисшений податок, а дідичі ні*. Новий ґрунтовий закон зносить *основу справедливого* оподаткування, що хто має більше, повинен більше платити, і валиться цілим своїм тягарем на плечі дрібних рільників.

Але коли при ґрунтовім податку дідичі не мають податкової звишки, то при податку *маєтковім* дідичі і всі богачі дістануть прямо *дарунок на сотки мілїонів золотих*. Новий закон про маєтковий податок зносить старий закон. На основі старого закону про маєтковий податок з 1923 р. селяни *вже понесли великі тягарі* і віддали, що на них припадало, а *богачі залягають* з заплатою свого маєткового податку *на більше як пів міліярда* (500 міліонів) золотих. Новий проєкт закона зносить давний закон, то значить, *дарує богачам сотки залеглих міліонів*, які належаться скарбови, мабуть щоби винагородити їх за те, що не хотіли доси платити.

Маєтковий податок є майже у всіх державах, але всюди біднійші люди є вільні від цього податку, а дальше підставою того податку є *велика проґресія*, значить, чим податник богатший, тим більший платить процент від свого маєтку. Польський уряд хоче тепер, щоби вже від кількох тисяч маєтку платити податок. Отже при нинішних цінах землі, що все йдуть в гору, 1 і 2-морґовий господар може бути потягнений до плачення маєткового податку. Крім того в цім новім податку *нема проґресії*, бо маєтки до 15 тисяч вартости мають платити по 4 золоті річно від тисячки, а маєтки, котрі варті більше як 15 тисяч, мають платити по 5 зол. від тисячки. Отже бідні і богаті малиби платити майже однаково. На ділі *бідні будуть платити більше ніж богаті*, бо при оцінці маєтків селянські морґи будуть обчислені так солено, а панські так осторожно, що селяни заплатять більше. Дотеперішний закон звільняв від маєткового податку ґрунти до 15 гектарів (28 морґів), хоч в практиці податкові уряди стягали цей податок від селян вже від 18 морґів в гору.

Третій закон про *зменшення промислового податку від оборотів* це вже виразний дарунок для богатих купців і промисловців. Бо бідним гандлярам, склепам, кооперативам і малим варстатам податкові уряди все знайдуть спосіб наложити непосильні тягарі, а богаті будуть платити менше.

А зазначити треба, що ті нові податки мають бути зужиті не на якісь загально корисні цілі, не на піднесення просвіти й культури, але на піднесення пенсій для урядників, яких ще о кілька тисяч побільшується замісць зменшити. А польський уряд є за тим, щоб урядникам підвисшити пенсії не о 15 проц., але о 30 проц., що дає дальших 130 міліонів золотих річно більше.

Побачимо, що скажуть на те соймові посли. Клюб одинки, на якім опирається уряд, уживає всіх заходів, щоби знайти соймову більшість за тими податковими законами. Український Клюб буде проти, а не сумніваємося, що таких клюбів знайдеться ще більше. Бо ходить о таку важну річ, як податкова справедливість.

Шляхи до Київа.

Все те, що під цей час робиться на північно-західніх українських землях, є прокладанням шляхів до Київа.

Старих шляхів. Колись по цих шляхах українці ходили, а тепер хтось інший збірається йти.

Великий то був шлях, широкий, битий — через Карпати, Львів, Холмщину, Київ і аж до азійської Арабії. На Холмщині є село, що має назву Вокнів, бо лежало воно на шляху, що вів во (у) Київ. По цьому великому торговельному шляху арабські, грецькі й інші купці їздили, товари свої привозили, а за наші товари знов своїми грішми платили, — й ці гроші не раз викопували на наших землях.

Та неспокійно живеться людям при такому рухливому шляху. Гетьман Іван Мазепа чудово висловив цю думку в своїй пісні:

„Ой, горе, горе тій чайці-небозі,
„Що вивела чаєняток
при битій дорозі.“

Горе тій чайці-Україні, що оселилася на цьому великому шляху серед величезних природних багацтв. Горе народові українському, через оселю якого проходить оця бита дорога до шпихліра Европи-України.

Не раз чужинці згадували в своїх писаннях про багацтва наші, й аж слинки в них текли від апетиту на наші землі й багацтва. Не раз вони вешталися по наших землях, збройною силою захоплюючи нашу батьківщину.

Десять років тому підвівся український велетень з землі, стряхнув з себе галапасів, що його обсіли, й створив свою власну державу. Та не на довго. З двох сторін накинулися на нього добрі сусіди й знов повалили на землю, щоб її орав та копав, а плоди їм віддавав.

Та велетень не хоче вже спокійно лежати в путах, стряхується всім тілом, напружується вставати.

Бачуть це ті чужинці, що ще перед сотнями років хоробрість та багацтва наші вихвалювали, й знов заговорили про чайку-небогу, що вивела українських чаєняток при битій дорозі.

Чужинецька преса — німецька, французька, анґлійська, італійська, а навіть і польська раз-у-раз пишуть, що мусить бути відбудована самостійна Україна. До цього додають, що лише тоді, коли повстане незалежна українська держава, в Европі настане спокій та почнеться нормальне господарче життя, бо багацтва України не будуть лежати дарма в розбитій большевицькій скрині, але підуть на ужиток усього людства.

Останніми днями виступив у пресі з великою статтею „Задача України“ французький посол, б. президент м. Парижа, Емануель Евен. Автор з захопленням оповідає про багацтва України, доводячи, що необхідно відновити українську державу.

Врешті, цієї необхідности, здається, не заперечує ні один народ Европи, крім росіян, які хотілиб затримати Україну в своїх руках. Не заперечують, бо кожний мріє щось на цьому заробити — дістати для користання те чи інше джерело нашого багацтва.

Як би там не було, світ переконується, що українська держава мусить таки повстати. Найбільше в цьому переконані ми, українці, бо занадто багато сил відчуваємо в своїх жилах. Українська держава буде й дуже швидко!

Але „горе чайці... при битій дорозі“. З усіх боків торують собі цю дорогу на Україну ті, що хотілиб де-що заробити. Торується й старий битий шлях через Львів-Холмщину-Волинь.

Найбільша й найгарячійша робота над цим шляхом йде тепер на північно-західних наших землях. Відомо: коли прокладають шляхи, то іноді зносять будинки, корчують вікові дерева, засипають керниці й т. д.

На перешкоді стояли наші українські школи — і їх уже знесено. Завадив де-не-де цей шлях об „Просвіти“, й їх зачинено. Дехто вважає, що на перешкоді стоять наші церкви й кооперативи — й їх хочуть усунути...

На жаль, знаходяться українці, переважно з великої України, які, мріючи про швидче очищення шляху до Київа, допомагають усуванню „чаєнят“, що їх вивела Україна при битій холмсько-волинській дорозі.

Борються оці „чаєнятка“ України за свої стародавні й новітні рідні гнізда. Але є полохливі, що готові порхнути й відлетіти або сховати голову під крило й чекати, що далі буде. Є й такі, що замісць боронити своїх гнізд дружньо, дзьобають одні одних і самі себе обезсилюють. Є й такі — нещасні, що власними руками готові очищати для чужинців битий мазепинський шлях.

„Ой горе чайці-небозі... при битій дорозі.“ Та час уже вирости й порозумішати її „чаєнятам“, час уже їм зрозуміти, що школи, церкви, просвіти, кооперативи, склепи, аматорські гуртки, читальні, бібліотеки, хори й т. д. — це ті придорожні сторожі, які затримують наш одвічний битий шлях у наших руках.

Розпорошені українські чаєнята повинні злитися в одну родину по цей і по той бік сокальського кордону, повинні одні одному щиро допомогати чим хто може, щоб наші сторожі на цьому шляху не зникли, бо тоді ми й самі загинемо під колесами того руху, який розпочнеться на цьому шляху між Европою й Україною.

В. Островський.

Сповнім гідно свій обовязок!

Цього року минає 60 літ від великої хвилі заложення Товариства „Просвіта“ у Львові. Називаємо його звичайно матірю всіх українських товариств. Ця назва „Просвіті“ цілком заслужено належиться, бо з неї повстало багато інших, нині великих і дуже заслужених українських товариств.

Так як сонце дало початок многим небесним тілам і своїм життєдатним теплом дає можність істнування всякого життя на землі, так і наше многозаслужене Товариство „Просвіта“ дало початок „Народня Торговля“, „Наукове Т-во ім. Шевченка“, „Дністер“, „Сільський Господар“ і многим іншим поважним інституціям, а в великій мірі і до нинішнього дня „Просвіта“ оживотворює своїм великим моральним впливом ціле життя по великій українській землі. Взагалі можнаби сміло сказати, що проміні її благодатнього тепла світять нашому народови по цілім світі, де не закинулаб його доля. Не лишає своєї опіки синів нашого народа, ні тих, що опинились на землі Вашінґтона, ні тих, що осіли на степах і пустарях Бразилії, ані тих, що їх доля кинула аж в далекий Китай. Всюди, в найглухійший закуток світа, де не жилиб діти нашого нещасного народу, кинені лютим лихоліттям, спішить „Просвіта“ ратувати їх від загибелі, і кличе до них: Прийдіть до мене всі поневолені сини українського народу, а я вас повчу, як маєте любити свій нарід і свою Вітчину Україну, я вас заохочу і загрію до витревалости в чесній праці для добра свого народу!

Величезних заслуг „Просвіти“ для нашого народа не всилі ніхто обчислити. Тому вічна слава і честь для засновників нашої матери „Просвіти“! Вічна слава і честь для тих провідників і працівників „Просвіти“, а в першій мірі для перших просвітних каменярів, як о. Степан Качала, Анатоль Вахнянин, д-р Омелян Огоновський, Юліян Лаврівський, а з живучих нині Юліян Романчук і Кость Левицький! Їх імена будуть записані золотими буквами в українській історії.

А тепер крайня пора, братя селяни, подумати про наші обовязки супроти „Просвіти“. Будьмо вдячні тим великим робітникам на просвітній ниві, що нераз ціле своє життя тяжко працювали для добра нашого народа! Найкраще свою

Pr. 367|28 17. W Imieniu Rzeczypospoltej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie jako Trybunał orzekający po przeprowadkeniu w dniu 25 czerwca 1928 rozprawy głłwnej przciw Dmytrowi Kohutowi wskutekS oskarzania prej Prokuratora pry tut. Sądzie o występek z art 64 rozp. Prezydenta Rzeczypospolirej z 10|V. 1927 Dzup Nr. 45 poz. 398 wydał w dniu dzsieizsym w nieobecność oskarzonego następujący W y r o k Osk. Dmyrro Kohut lat. 32 syn Michała i Efrozyny rel. gr kat. zc. [illegible] urzędnid administracji „Diła“ zam. we Lwowie winier jest, iż w październiku 1927 we Lwowie jako odpo[illegible] dzialny redaktor czaspoismu „Swobodu“ dopuścił [illegible] nieoględność do ogłoszenia w Nrze 42 tegocz czasopisma artykułu pod tyt. „Płaczyt i zawodiat“ zawierającego stotne z[illegible]nowa zbrodni zaburzenta spokojności publ: i § 65 a) uk. i występku podburzenia z § 202 uk. Czynem tym dopuścił się oskarzony występku z art. 54 rozp. Prezydenta Rzecyypospolitej z 10|V. 1927. Dz. U Ks. P Nr. 54 poz. 398 i zz to zasądzs się go po myśli tegoż artykułu przy zastosowaniu § 266 uk. na karę pieniężną w kwocie 200 zł. którą na wypadek nieściągelnoJci zastąpi kara aresztu przez 20 dni a po myśli § 389 uk. na poniesienie kosztów postępowania karnego zarazem orzeka się konfiskatę Nr. 42 czasopisma „Swoboda“ z dnia 16 października 1927 i zarządza się ogłoszenie tego orzeczenia w czasopismie „Swoboda“ na naczelnem miejscu jednego z najbliższych numerów.

Göttinger.

вдяку для них покажемо, коли згуртуємся всі під прапор „Просвіти", то є станем її дійсними членами.

Зробім в тім ювилейнім році для „Просвіти" милу несподіванку! Зєднаймо для неї багато тисяч нових членів, збираймо всюди для неї жертви на княжий дар, ширім усюди її видання, одним словом, йдім на стрічу тим великим кличам наших чільніших просвітних провідників.

І ще оден обовязок тяжить на нас супроти „Просвіти", а то: обоборонити її перед зазіханням всяких непрошених опікунів зі сторони протинаціонального табору. Хитрі вороги нашого народу хотіли би взяти „Просвіту" в свої руки, щоби використати її повагу для своїх цілий а на шкоду українському народови. Не допустім до цього!

Нарід, що видав стільки оборонців своєї справи, дасть гідну відправу всяким напастникам, що стоять під командою наших ворогів.

А для матери „Просвіти" найнищий поклін від нас селян!

Дмитро Рудяк,
член Т-ва „Просвіта".

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ.

Бурливе засідання.

Засідання сойму ві второк, 6. ц. м. почалося від дискусії над буджетовим прелімінарем. Перший промовляв пос. Марек (польський соціяліст). Він вказував на ріжні слабі сторони теперішнього буджету, що є найбільший зі всіх дотеперішних і має на увазі тільки інтереси богатих. Промовляв також вшехполяк пос. Рибарський і одинкар пос. Кшижановський.

Справа львівських подій.

Одначе найбільше зацікавлення викликали львівські події. В тій справі зголошено **чотири наглі внесення,** а саме: **від Українського Клюбу,** укр. радикалів, **клюбу одинки і вшехполяків.**

Тому, що українське нагле внесення прийде на дневний порядок аж ві второк, 13. ц. м., справу львівських подій порушив пос. **Хруцький,** зголосившись іменем Українського Клюбу до дискусії над буджетом. Він назвав ті події **найбільшою провокацією українського народу.** В таких випадках не вільно бавитися в демаґоґію, а на основі дійсного стану слід ствердити, що перед 10 літами впали герої українські і польські. Ваших героїв ми признаємо, але наших ви називаєте **бандитами.** З такого відношення випливають останні голосні події. Польська опінія спихає відповідальність за них на українців. Щодо ушкодження памятника українці заняли становище відразу. Преса наша написала, що не вірить, щоби того могли допуститися поважні чинники, бо ми відносимося до таких памятників, як до Черв. Хреста, та колиб до того причинилися й українці, то це пояснюється цим, що **поляки збещестили українські памятники, а проти того не запротестував ні один польський голос.** Дня 1. листопада святкували й ми наше свято, але **поліція кіньми тратувала безборонні товпи старців, жінок і дітей.** Не знаємо, хто стріляв, може й українці, але сумніваємося, щоби ранених було 80 поліцаїв. Знаємо, що ратункова стація не перевезла ніодного поліцая. За дальші події **відповідальний воєвода Ґолуховський,** бо не можна було оголошувати, що зневаження памятників допустилися українці, коли цього **досі не доказано.** Польські студенти зруйнували майно богатьох українських інституцій. **Поліція цьому приглядалася спокійно.** А воєвода сказав, що то українці є виною погромів. Нині — кінчив бесідник серед галасу і протестів — **у Львові українці стоять поза скобками закона, а на вулиці хто хоче, бє цих, що говорять по українськи.**

Відповідь уряду.

У відповіди на промову посла Хруцького міністр внутр. справ **Складковський** зложив в імени уряду заяву, в якій сказав, що львівські події без найменшого сумніву викликали ці українські політики, яких одинокою метою є ширення ненависти до польської держави і польського народу. **Винуватив українських послів і боронив поліцію.** Скарги з українських кол мають за завдання відвернути відповідальність перед державою і власною суспільністю і перекинути її на уряд і державні власти. Ці скарги не заслугують на віру. Просте зіставлення фактів говорить само за себе: з українців було ранених 9, всі лікуються в дома, бо їх лікування не вимагає шпиталю, з поляків ранених є пальною зброєю 4, всі вони є в шпиталі, а дві особи є тяжко потурбовані. З поліції є 4 ранені, а 26 потурбованих. Це доказує, що поведення поліції супроти маніфестації українців, що провокували події, було аж надто здержливе і терпеливе. Для запевнення спокою уряд не здержиться перед приноровленням репресій до всіх тих, які незалежно від своїх функцій будуть винуваті в підбурюванні населення проти розпорядків властей або викликування національних боїв. Уряд заявляє рівночасно, що якнайрішучіше протиставиться проти всяких самозванчих відплатних відрухів. До привернення порядку покликані є лише власти.

Після промови міністра Складковського прийшло до **великої демонстрації на українських лавках.** Українські посли счинили **голосну бурю протестів проти такого становища уряду і відспівали „Не пора".**

Поляки між собою.

До великих авантур прийшло опісля між клюбом одинки і польськими соціялістами, коли пос. Славек (одинка) назвав слова пос. Марка **„безчельним лайдацтвом".** Пос. Марек зажадав скликання в тій справі маршалківського суду.

Святочне засідання. Заява українських послів.

В дні 10. ц. м. відбулося святочне засідання сойму, приєвячене тільки десятим роковинам істнування польської держави. З виїмкою жидів всі посольські клюби (український, німецький і білоруський) відтягнулися від участи в цьому засіданню.

Дня 9. листопада 30 послів і 11 сенаторів Українського і Білоруського Клюбу зложили соймовому маршалкови Дашинському письмо з такою заявою:

„У звязи зі святом 10-ліття польської держави українські і білоруські посли та сенатори в польських законодатних установах заявляють, що польська держава повстала завдяки цьому, що **клич самовизначення народів** підчас війни здобув собі право горожанства. Ми також витали би радо факт визволення польського народу як доказ, що ідея самовизначення є також у практиці здійснювана, однаке **відроджена Польща не пошанувала основних прав самовизначення народів і прилучила часть земель українського і білоруського народів, які також змірять до своєї незалежности.** Тому то ми, представники українського та білоруського народів у польських законодатних установах, не лише не можемо брати участи в святі істнування польської держави, яке уладжують польські законодатні установи, але при цій нагоді вважаємо конечним підкреслити, що **стоїмо незломно на становищі права самовизначення українського та білоруського народів на всіх етноґрафічних землях".**

Клюб українських радикалів постановив також відтягнутися від святочного засідання сойму й сенату в дні 10. ц. м.

ПІСЛЯ ЛЬВІВСЬКИХ ПОДІЙ.

Ревізії й арештування. — Що виробляють польські студенти? — Нагінка на українську молодь.

Після триднeвих проти-українських погромів з початком ц. м. у Львові польська вулиця успокоїлася, наситившись доволі нищенням українського добра. Українські інституції зачинають направляти сяк-так свої шкоди. Не спочиває тільки поліція, що днями і ночами переводить по українських домах ревізії та наповняє львівські тюрми все новими арештованими. Доси арештовано коло 100 осіб, головно з кругів молоді обох полів. Часть арештованих випущено, але на їх місце приходять все нові.

Одночасно йдуть ревізії й арештування в краю. Великий рух счинила поліція в **Коломиї,** де нема ніодної української установи, ані одного українського дому, де не булаб поліція. Арештувала багато людий. Крім того ревідували по селах Коломийщини, де є тільки якесь українське товариство. Шукають за якимись відозвами та за зброєю.

Подібно діється в Калущині, Долинщині, Стрийщині, Скільщині, Бобреччині, Рогатинщині та в інших повітах.

Польська молодь стала героями дня. Вона отверто взяла на себе відповідальність за всі протиукраїнські подвиги у Львові. Польські студенти висших шкіл відбули віче, на якім зажадали від польської влади розвязання всіх Лугів, закриття видавництва „Діла" та українського студентського товариства „Основа". Крім того зажадали, щоб заборонити українській молоді носити шапки з українськими відзнаками, недопустити до будови української народної школи у Львові та візвати польську суспільність до бойкоту „Маслосоюза" й інших українських торговель. Одночасно польські студенти не впускають українську молодь на університет і політехніку.

Поруч з тим у Львові і в краю множаться напади на українських студентів, яким здирають шапки, а навіть їх бють. В Бродах побили поляки на вулиці українського студента Чуму і вибили вікна в місцевих українських товариствах.

Цікаве притім становище університетської влади. Виділ самодопомогового товариства українських студентів „Студентська Громада", якого домівку знищено, а кільканайцятьох членів арештовано, вислав до ректорату університету делеґатів з відповідним письмом, однак ректор не приняв цеї делеґації. Українські студенти вислали це письмо почтою до ректорату і міністерства просвіти.

Великі роковини в краю.

На спомин полеглих за народню волю.

З ріжних сторін нашого краю приходять відрадні вісти, що український нарід ставиться гідно до 10-их роковин великих Листопадових Днів. По містах відправлено торжественні богослуження і панахиди за борців, полеглих за волю Народу. Участь у святах беруть крім місцевого населення також околичні села висилаючи представників українських товариств, головно Соколів і Лугів. Священики виголошують патріотичні промови.

Також по наших селах ідуть подібні свята. Свідоме українське селянство розуміє незвичайну вагу цього великого моменту в історії України і масово бере участь в цих святах. Горячим патріотизмом визначається особливо українське жіноцтво. По читальнях ідуть концерти і реферати, присвячені Листопадовим Дням.

Обовязком українських національних організацій і визначніших одиниць подбати, щоби такі свята відбулись на протязі цього місяця ще там, де їх доси не було, і взагалі всюди, де тільки жива та бадьора українська душа.

ВІДГОМІН ЗА ЗБРУЧЕМ.

Свої за своїми.

Львівські події в перших днях листопада найшли сильний відгук на Радянській Україні. Українські міста Київ, Полтава, Харків і Одеса відізвалися бурхливими демонстраціями.

В Харкові відбулося многотисячне віче, на якім ухвалено різку резолюцію проти політики польського уряду супроти національних меншостей.

Союз українських письменників і Всеукраїнська Академія Наук вислали відозву до вчених цілого світа з протестом проти того, що діється на західно-українських землях.

Рівночасно громадянство всеї Радянської України приступило до збірки грошевих жертв на допомогу для потерпівших.

Як ратують голодних в Румунії?

Історія „арґентинської кукурузи".

В Басарабії лютує, як відомо, страшнийний голод. З пів міліона селян терпить від цього нещастя. Румунський уряд не звернув спершу на це лихо уваги і заборонив ґазетам писати про голод у Басарабії.

Аж трапилася подія, що причинилася до несподіваного звороту в цій справі. Біля басарабського міста Ізмаїл є великий табор для прокажених. Там конають сотні слабих на цю погану хоробу. Відтоді, як настав голод, управа табору почала щодня зменшувати ту мізерну пайку, що її видавали нещасним. Вкінці перестала зовсім давати харчі. Тоді прокажені втікли з табору і порозбігалися по цілій країні, щоби жебрацтвом і крадіжю якось прохарчуватися.

Коли людність довідалась про навалу прокажених і про її причини, в цілій країні счинилося велике обурення. Влада вирядила сотні жандармів і військових стеж ловити втікачів. І за кілька день жандарі вже приволокли щось вдесятеро більше людий, ніж повтікало... Цю загадку хутко розгадали. Безліч селян, що змучені голодом блукали вулицями, видавали себе за прокажених, аби тільки дістатися до шматка хліба та вратуватися від голодової смерти.

Тепер вже румунський уряд мусів щось робити. Він призначив для всього голодного району окрему комісію, що мала доставити людности кукурузу з Арґентини. Але голод великий, Арґентина далеко і мимоволі виникало питання: чи більшість голодних не вмре, заки надійде арґентинська кукуруза?

Та ось трапилось диво, можливе тільки в Румунії. Не минуло ще два тижні від простанови про довіз, а вже перші транспорти кукурузи надійшли. Комісія взялась працювати. Вона продавала кукурузу голодним селянам за готівку та на кредит під векслі по 15 леїв за кільоґрам, значить, по ціні майже втроє дорожчій, ніж на світових торговицях.

Минув тиждень відтоді, як уряд почав доставляти селам „арґентинську кукурузу". Тимчасом у перших селах, що доступили цього „шастя", счинилася страшенна пошесть. Цілі родини занедужали, сотні селян з їхніми родинами мучились у жолудкових корчах. Почали шукати за причинами пошести, яка ширилася всюди, де їли „арґентинську" кукурузу, і що показалось?

Ще тому 5 років з Румунії продали великий транспорт кукурузи до Марсилії (міста в полудневій Франції) для тамошніх таборів російських еміґрантів. Коли кукурузу приставили до Марсилії, її знайшли в такому поганому стані, що купці відмовились приняти її. Показалось, що ця кукуруза непська навіть для свиний і має в собі загрозу хоріб. Отже кукуруза лишилася в Марсилії від 1923 року і лежала там досі. Але кукуруза це не вино, що чим старше, тим воно ліпше, — навпаки, чим вона довше лежить, тим більше псується...

Коли в Басарабії урядова комісія постановила довезти кукурузу з Арґентини, пригадали собі, що в Марсилії вже 5 років лежить та погана кукуруза, і хутко приставили її до Басарабії, щоби показати голодним селянам, як уряд дбає про населення... Отака таємниця „великого дива"!

Тимчасом у Басарабії голод і пошесть лютують ще гірше, а людність чекає на справжню арґентинську кукурузу.

Хто править Радянщиною?

Селянські держави, де селяни не мають голосу.

В радянських ґазетах появилися найновійші обчислення всесоюзної комуністичної партії більшовиків, які дають цікаве освітлення її розвитку. Отже 1. січня 1928 р. партія мала в своїх рядах 1,304.471 комуністів, по день 1. липня 1928 р. це число підскочило до 1,418.060 членів. Таким чином за півроку партія зросла на 113.589 членів, або на 8,7 відсотків.

Соціяльні відносини в партії такі: 1. січня 1927 р. було в ній 740.731 робітників (56,8 відсот.), 299.091 селян (22,9 відс.) і 264.649 урядовців та інших (20,3 відс.). 1. липня 1928 р. число робітників збільшилося до 848.764 (59.9 відс.), селян до 309.492 (21,8 відс.) а урядовців та інших до 259.804 (19,3 відсотків).

З того бачимо, що в чисто селянській державі у пануючій та виконуючій повноту влади партії селянство заступлене дуже слабо. Над ним має величезну перевагу місто, значить робітництво і службовики. Порівнуючи відсоток селян у партії з 1927 і 1928 р. бачимо, що зі зростом партії рівночасно зменшуються і без того малий вплив та голос селянства у партії. Але по комуністичному це зветься „союзом робітництва зі селянством"!

Укр. північно-західні землі.

(ВОЛИНЬ, ХОЛМЩИНА, ПОЛІССЯ)

ВІДГОМІН ЛЬВІВСЬКИХ ПОДІЙ. Криваві львівські події знайшли глибокий відгомін на північно-західних землях. Перша вістка, яка долетіла сюди через польські часописи, пролунала як грім з ясного неба. З напруженою нетерпеливістю очікували українських часописів. А їх не було, і це ще більше пригнічувало й хвилювало, бо до повідомлень польських часописів усі поставилися з великою резервою. Нарешті надійшли відомости з українських джерел. І можна засвідчити, що годі було зустріти українця - нехруня, на лиці якого на пре-

являвсяб глибокий смуток. Смуток цей поділяла більшість і української еміґрації. Спільність болю й моральних страждань стерла рештки б. сокальського кордону. В ці дні українці північно-західніх земель відчули себе одною неподільною родиною.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР.“ Нарешті після трьохмісячних старань, місцева влада зареєструвала першу на північно-західніх землях філію т-ва „Сільський Господар“ у Луцьку. Вістка про це перше осягнення на українському сільсько-господарському ґрунті була прийнята українцями зі зрозумілю радістю. В найближчих днях орґанізатори скликають збори для обрання керуючих і контрольного орґану філії. Треба зазначити, що зацікавлення селян „Сільським Господарем“ дуже велике, бо досі вони майже цілковито були позбавлені якоїбудь аґрономічної помочі.

СВЯТО „ПРОСВІТИ“ В ЛУЦЬКУ. 18-го листопада ц. р. луцька повітова „Просвіта“ святкує десяту річницю свого істнування. Не легке це було існування й не в одні руки попадала вона за цей час. Щоб утревалити в народній памяти пройдений шлях, накладом „Просвіти“ вийде на свято коротка її історія, написана одним з членів її ради. В дні 10 роковин упляновано похід, академію, обід для гостей і „чай“ для членів „Просвіти“. Між іншим у програму академії, яка відбудеться в міському театрі, входить 3-ій акт песи, „Гетьман Дорошенко“. Приготовляючись до свята, рада „Просвіти“ перевела капітальний ремонт помешкання, прикрасивши стіни українськими кількабарвними бордюрами-вишивками. На свято запрошено: матірнє т-во „Просвіта“ у Львові, наукове т-во, повітові „Просвіти“ на Волині, Укр. Академію Наук, вищі укр. школи за кордоном, посольські клюби й т. ин.

ЦЕРКОВНІ СПРАВИ. Накладом редакції часопису „На Варті“ (в Володимирі) має вийти книжка д-ра А. Річинського в справі боротьби за українізацію церкви. На зміст книжки мають складатися- доґматичні й канонічні підстави, історія боротьби за українізацію церкви в Польщі й т. ин. — Здається, що собор православної церкви в Польщі, призначений на 4-ий день свят Різдва, не відбудеться; для українців, при запроєктованій його орґанізації, собор був би неконечним, і тому, мабуть, вони не будуть на ньому настоювати. — Після переведеної цими днями ревізії Луцького Укр. Чеснохрестного Братства, ревізійна комісія братства обрала своїм головою ред. п. В. Островського, доцьогочасного свого члена.

З ЖИТТЯ КООПЕРАЦІЇ. Щоб підготовити для сільських кооператив відповідних працьовників, на північно західніх землях намічено перевести цілу низку курсів. 15. листопада кінчаються двотижневі кооперат. курси в Володимирі й Сарнах (на Полісії). Курси улаштовані „Просвітами“ при допомозі Інспекторату Ревізійного Союзу Кооп. у Львові. На курсах було слухачів: у Володимирі 28 і в Сарнах — 28. — 15. листопада розпочинаються такі самі курси в Ковлі (місячні) і в міст. Киселині на Горохівщині (двотижневі), а 20. XI. — в Бересті (місячні). — Відділ „Маслосоюзу“ в Луцьку підготовлює тритижневі молочарські курси в Новім Почаєві.

За мало судів.

Для приспішення виміру справедливости.

При безнастанних святах і парадах в Польщі мало здають собі з того справу, що життєві відносини погіршуються з дня на день. В публичному і приватному життю стільки безправства і нарушення закона, що за мало є суддів, які сталулиб в обороні права і справедливости. Польські суди так завалені ріжними справами, що за мало мають урядовців, які все те полагодилиб. Загально відома річ, що судді в Польщі, перетяжені навалом праці, мусять працювати і поза урядовими годинами, виготовляючи вироки переважно дома.

Щоб зарадити якось лихови, міністерство справедливости рішило утворити 150 нових посад суддів і прокураторів. Ті посади будуть утворені рівномірно по всіх судових округах. Зачувати, що й це помноження суддів не дуже причиниться до приспішеня виміру справедливости.

Зміна уряду в Румунії.

Селянська партія при кермі держави.

Румунія переживає у внутрішному життю важку скруту. Довголітнє правління так званих ліберальних урядів, знаних з безправства і нетерпимости супроти національних меншостий, довело державу до банкроцтва. Новий буджет замикається недобором 5 міліярдів леїв, безробіття обіймає 200 тисяч осіб. Врешті уряд Братіяну мусів уступити. Перед самим уступленням удалось йому дістати заграничну позичку 250 міліонів долярів, але під дуже тяжкими умовами. Реґенційна рада доручила утворення нового уряду провідникови селянської партії, Манію, що зобовязався зробити міністрами людий безсторонних. Згодом розвязано румунський парлямент, що вийшов з надужить і несправедливого виборчого права, а нові вибори мають відбутися в грудни ц. р.

З приходом до влади селянської партії (називають її національ-цараністичною) надіються привернення конституційних свобід і знесення стану облоги на українських землях. Манію заповів був свого часу привернення прав української мови, значить тоді, як боровся з урядом лібералів.

Найблища будуччина покаже, чи увійшовши до влади, не піде він слідом попередніх урядів. Не виключене, що возьме собі за приклад своїх сусідів поляків, бо дружба між Польщею і Румунією збільшується. Побачимо також, яка то буде свобода при виборах.

Туреччина на нових шляхах.

Як Кемаль паша вводить европейські порядки?

З початком листопада ц. р. минуло пять літ, як турецький парлямент в Анґорі оголосився найвищою владою в цілій Туреччині і зніс султанат. Турецьке цісарство, що тревало близько 700 літ, скінчилося, а його місце заняла турецька република. Голова держави Кемаль Мустафа рішив завести західну культуру, хоч до влади прийшов проти волі европейських держав. Знищивши всяку опозицію, він переводить в Туреччині европейські порядки з жорстокістю диктатора. Багато визначних турецьких політиків повішено тому, що були іншої гадки від Кемаля Мустафи. Національних меншостей Туреччина не знає, бо греки і вірмени, що тут мешкали, зі страху перед переслідуваннями втікли з Туреччини, або виміняно їх на турків споза границь турецької держави. Але турки, переселені з Греції до анґорської републики, не привичні до нового підсоння, вигибли тисячами. Диктатор вигнав з Царгороду каліфа (голову магометанського світа), зніс цей уряд і взагалі знівечив всю магометанську віроісповідну орґанізацію.

Перший раз в турецькій історії уряд почав дбати про добро простого народу. Закинувши середновічні звичаї, турецький уряд занявся також долею турецького селянина, що був доси нуждарем і невільником. Як бачимо, хотяй диктатура Кемаля є жорстока, але вона має свої добрі сторони, бо переводить европеїзацію Туреччини так, як це зробила свого часу Японія.

Сталім наші серця, йдімо все вперед, піднімаймо тих, що впали на шляху відродження — Українських Інвалідів!

Вибір американського президента.

Все остане по давному.

В північно-американських Зєдинених Державах відбулися 6. ц. м. вибори президента і скінчилися побідою републиканського кандидата Герберта Гувера, що на 531 виборців дістав 444 голоси. Кандидат демократів Сміт провалився, хоч до останньої хвилі надіялись його вибору. Пошкодило йому те, що є католиком і прихильником знесення протиалькогольного закону. Використали це републиканці і розвинули проти него шалену аґітацію, пригадуючи давну війну католицизму з протестантизмом. До побіди Гувера причинились головно жінки, які хочуть, щоби вдержати протиалькогольний закон та щоби їх чоловіки не пропивали заробітків. Розуміється, що не менша заслуга в тім теперішного уряду, в якого руках находився цілий виборчий апарат. Новий президент Гувер був досі секретарем (міністром) торговлі і буде продовжувати дотеперішну політику американського уряду. Значить, Америка буде дальше держатися здалека від Союза Народів, домагатись від Европи звороту воєнних довгів, не мішатись до европейської політики, а зате скріпляти американську могучість.

Памятаймо: Листопад — місяць складання Всенароднього Дару Українським Інвалідам!

Вибух вулькану.

Гора Етна на Сицилії пригадалася.

На острові Сицилії (на полудни Італії) вибухає від двох тижнів вулькан Етна. Є це найбільший вулькан в Европі, високий на 3.279 метрів і обемом 20 разів більший від другого італійського вулькану Везувія.

Серед підземного гуку з кількох кратерів Етни випливає огнява лява і широкою на два кільометри струєю пливе в сторону моря. По дорозі заляла місточко Маскалі і кілька сіл, яких мешканці втекли завчасу. Великий залізнодорожний міст стопився серед ляви як віск на огни. З міста Маскалі остались тільки церковні вежі, що визирають з ляви, яка місцями висока на 30 метрів. Місцева влада стягнула людий до копання великих ровів, щоби спрямувати ляву найкоротшою дорогою до моря.

Етна вибухає досить часто, а останній вибух перед кількома роками був сполучений зі страшним землетрусом, який знищив місто Месину. 40 тисяч людий згинуло тоді від цеї катастрофи. Теперішній вибух, що треває без перерви вже два тижні, не є такий небезпечний. Лява пливе кількома руслами досить поволи і посунулась за той час ледви на двайцять кілька кільометрів, а люди стараються її опанувати, надаючи їй відповідний напрям. В останнім часі дався чути сильний землетрус.

В кого в Листопадове Десятиліття визвольних змагань не прокинулося сумління, кого не болить наше спільне горе, той тільки може забути й про Українських Інвалідів!

НОВИНКИ.

— **Наслідок львівських подій.** Була чутка, що з приводу львівських подій мають уступити зі своїх становищ воєвода Ґолуховський і ґродзкий староста Райнлєндер. Цій чутці заперечено, а зате змінено команданта львівської поліції Новодворського, якого перенесено до Білостоку. На його місце приходить командант поліції з Вильна

—**Похід проти волинських Просвіт.** Мінiстер внутрішних справ зарядив закриття тов. „Просвіти“ в Ковлі. За причину подано, що товариство не придержується статутів.

— **Білоруський клюб.** Три білоруські посли і два сенатори, що творили з послами Укр. Нац.-Дем. Обєднання спільний клюб, виступили з нього й утворили окремий білоруський клюб під проводом посла Єреміча.

— **Шпіонажа.** Польські ґазети доносять, що в Перемишлі викрито шпіґунську орґанізацію, що від довшого часу працювала у Сх. Галичині в користь сусідної держави. Арештовано кільканайцять осіб.

— **Судові урядники підпалили суд.** Найвисший суд у Варшаві займався недавно справою, що кидає сумне світло на судівництво в Польщі. В місті Малориті коло Берестя на Бугом є суд, де судові урядники брали від людий хабарі, допускалися ріжних надужить і цілими роками залягали зі справами. Щоби все те затушувати, підпалили вкінці суд. Вогонь знищив багато книг і паперів. Слідство викрило винуватців і всі стали перед судом. Начальника суду Андрушкевича засудили на три місяці вязниці за брак догляду і недбальство, а проти канцеліста і двох секретарів ведуться дальші доходження.

— **Крадіж при війську.** Військовий суд у Львові судив підполковника Венґловського, команданта піонірів при 4 дивізії кавалєрії в Станиславові, за спроневірення 5,000 зл. Помагав йому вахмістр Чорнобаєв, що фальшував квіти на спроневірені гроші. Венґловський дістав півтора року дому поправи і видалений з війська. Чорнобаєв 6 місяців без видалення.

1868—1928 — 60-літний Ювилей Матери-Просвіти. Сповнім наш обовязок супроти Неї. А сповнимо його, коли станемо її членами і зложимо двозолотову вкладку.

— **Напад на читальню „Просвіти“ на Замарстинові.** В неділю дня 4. листопада відбулося в читальні „Просвіти“ на Замарстинові представлення Шевченкового „Назара Стодолі“. На представленні, що пройшло з повним успіхом, була маса народу. Коли представлення скінчилося і вся публика розійшлася домів, тоді якісь невідомі особи напали на читальню та повибивали в ній усі вікна. Хто це міг зробити, не важно додуматися.

— **Замах на потяг.** На лінії Стоянів—Луцьк коло стації Сянкевичівка хтось положив на шини великий гарматній набій. Машиніст припинив завчасу потяг, ратуючи його від нещастя. Зробили це мабуть бандити, щоби серед замішання ограбити потяг. Коли це не вдалось, вони напали на стацію, розбили касу і забрали 3 тисячі зл.

— **Крадіж на почті.** В Лавочнім арештовано начальника місцевої почти, Тібелю, за спроневірення 43,000 зл.

— **Поліціянт бандитом.** На фільварок у Майдані сокільського повіту напало трьох опришків і зрабували гроші та ріжні дорогоцінности. Слідство виказало, що участь в нападі брав бувший поліціянт Ґрондольскі, котрий доконав уже багато грабунків. Колись був сержантом артилерії і допустившись ріжних зловживань, здезертирував. До поліції дістався за протекцією бувшого маршалка Тромпчинського. Його поставлено перед окружний суд у Варшаві і засуджено на 15 літ вязниці.

— **Вирвав рабінови бороду.** До рабіна в Межирічу прийшло двох жидів, щоби їх погодив. Невдоволені його присудом жиди почали битися. Коли рабін вмішався до бійки, щоби їх розділити, один жид вирвав йому половину бороди. Рабін з болю зімлів, а жиди повтікали.

— **Бандитизм.** Коло села Молодкова пов. Надвірна напав озброєний бандит на селянина Василя Юрчила і обдер його з одежі, забираючи також готівкою 200 зл. — На дім Іллі Феника в Дністрику пов. Турка напало шістьох озброєних людий і зрабували 100 долярів та 1800 зл.

— **Кріваве весілля.** В селі Петликівцях пов. Бучач убив Кароль Бик на весілю Сильвестра Кривіцкого, пробивши його ножем в серце. Причиною був спір за ґрунт.

— **Залізнича катастрофа в Станиславові.** На залізничім двірци в Станиславові наїхав особовий поїзд на товаровий, наслідком чого потовклося 26 пасажирів, з тих двох тяжко і 6 кондукторів.

— **Опришки гуляють.** На мешкання пароха в Пацикові пов. Долина, о. Мик. Білецького напали бандити і зрабували 700 зл. — В Яворові пов. Косів чотири опришки ограбили дім Івана Гримуляка, забрали між іншим зі скрині 2.000 зл. Коли Гримуляк боронився, застрілили його на місци.

— **Страшне душогубство.** В селі Делієві пов. Станиславів селянка Мандзюкова зарубала в ночи сокирою свого чоловіка, старого тестя, двоє дітий, а вкінци підрізала собі горло. Перед самовбийством повісила убитого тестя в стодолі. Причиною страшної різні була родинна сварка.

— **Скарб у землі.** В селі Зашкові пов. Львів найдено коло дороги старинні гроші в черепку. Горщок був закопаний в землі, яку дощі підмулили і скарб опинився на верху. Жінка, що його перша знайшла, мусіла віддати його жандармерії, яка, забираючи гроші, не списала ніякого протоколу. Таким чином багато монет пропало. Були це золоті і срібні монети сперед 300 років. Скарб важив кілька кільоґрамів.

— **Незвичайний рабунок.** На урядника деревної фірми в Микуличині пов. Надвірна напало двох опришків, звалили його на землю, заткали рот і закинувши мішок на голову, здерли йому зі шиї мішочок, в якім було 65 долярів і 3.600 золотих.

— **Парубок застрілив дівчину.** В селі Нагірнім пов. Станиславів парубок Андрій Красний застрілив 24-літну дівчину Анну Семчишин за те, що ходила з іншим парубком.

— **Розсадив себе динамітом.** В однім австрійськім місті відобрав собі життя молодий інжинір в страшний спосіб. Приготовив собі пачку з динамітом і запалив. Вибух розірвав його на дрібні кусники.

— **Найбільший дім світа.** В американськім місті Шікаґо будують дім на 75 поверхів. В цім домі поміститься 18 тисяч осіб.

Громадяни! Приготовляймося до належитого відсвяткування 60-літнього Ювилею Просвіти та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком для нашої Матери до створення княжого дару.

— **Що діється по наших селах.** У Мочирадах пов. Мостиська, арештували 55 літнього господаря Сидоровича і його сина, обвинувачених у вбивстві 30-кількалітньої Катерини Жовнір. Вони хотіли її позбутись, щоби не платити їй аліментів і найняли молодого парубка Кавія, який застрілив її в ночі а пізніше їх видав. — В Деревні Жовква застрілив хтось господаря Івана Шеремету, а в Лодині пов. Ліско 21-літнього М. Плеснярського. — У селі Водники пов. Бібрка парубок Василь Скаврітко забив у ночі підчас сну сокирою свого брата.

— **60 кістяків без голов.** Коло Кевшан в Басарабії селяни при копанню землі найшли спільний гріб, в якім було 60 кістяків. Всі кістяки були без голов. При дальшім копанню найшли другий гріб, де було 60 людських черепів. Кажуть, що це цвинтар з турецьких воєн, бо турки мали звичай вбивати полонених, відтинаючи їм голови.

В справі зїзду Рідної Школи.

Хвальна Редакціє! В ч. 46. Вашого цінного часопису з 11. ц. м. вичитали ми з прикрістю замітку п. з. Всюди крамола, розбиття Зїзду Р. Ш. На основі §. 32. прес. розпорядку просимо помістити слідуюче спростування:

1. Неправдою є, немовби то в часі реферату д-ра Макарушки явилася на салі ґрупка студентів і один з них почав відчитувати якісь довжезні демонстративні резолюції, зате правдою є, що на салі явилось умандатоване представництво Союзу Української Самостійницької Молоді і відчитало зовсім річеву заяву, ухвалену загальностудентським вічем і одобрену другим загальностудентським вічем.

2. Неправдою є, немовби до розвязання Зїзду причинилася невеличка частина делеґатів і немов вона, коли надія на переведення своїх кандидатів в члени Головної Управи завела, спровадила на салю „безвідповідальних осібняків“, зате правдою є, що С. У. С. М. ніколи перед тим ані по тім нічого спільного з жадною опозицією на Зїзді Рідної Школи не мав і мати не буде.

З окрема протестуємо проти тенденційного наголовка і називання відпоручників загальностудентського віча невідповідальними осібняками.

Союз
Української Самостійницької Молоді.

Від Редакції: Інформацію про розвязання зїзду Рідної Школи одержали ми на жаль від посторонніх осіб і тішимось, що вона незгідна з правдою та що можемо відкликати слова, що кидають тінь на українську самостійницьку молодь.

60-літний Ювилей Просвіти відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика“ станемо її членами. Тож спішіться зі зголошенням в члени, надсилайте вкладки і другим пригадуйте.

Голос народу.

Хто нам шкодить?

З Скалатщини пишуть нам:

Я вірний Ваш передплатник, бо люблю читати національні ґазети, що стоять на сторожі прав українського народу. А читаю вже поверх 30 літ українські ґазети, що опираються на здорових національних основах, бував довший час на еміґрації за океаном, бачив добрий приклад інших народів, і знаю, як у нас є, а як повинно бути. Наш нарід не є такий злий, має орґанізм здоровий, тільки часом чіпляється його ріжна хороба, ріжна зараза, занесена носовісними людьми. Ті народні шкідники представляють себе щирими патріотами й облесними словами приводять несвідомих людий в блуд.

Перед війною ширилась москвофільська зараза, а не стало москвофільства, зачалась соціялістично-большевицька аґітація. Але нашим селянам, що хотять бути маючими господарями, не до лиця така партія і вони обернулися до неї плечима. Тепер заметушились по наших селах радикали. Перед війною в наших сторонах про них не чували, тільки десь там на Покуттю, а тепер показались і у нас ті непрошені гості. Кепське насіння живо приймається, а коло доброго треба багато праці, щоби був пожиток. По війні наші села стали пригожим ґрунтом для всякого кепського насіння, особливо радикального, отже витворилась саламаха, на якій тільки терпить національна справа. Парубки знають тільки гуляти, заливатися на смерть горівкою, битися і мордувати, а про якусь ідейну роботу їм ані не згадуй. Колиж одно з другим пожениться, то перша річ вдавати радикалів, бо та партія найбільше відповідає їх диким привичкам. Придивімся таким громадам, де принялась радикальна партія, а побачимо, що там панує коршма, піянство, розпуста, злодійство і хрунівство. Недавно в однім селі в грималівській околици напивалися молоді радикали, але так, що один залявся на смерть. Лишив жінку і четверо дрібних дітий. От до чого доводить дика партійна аґітація і злі ґазети!

Братя селяни, тримайтеся Національно-Демократичної партії та її орґану „Свободи“, що вже стільки літ боронять прав українського народу та не давайте послуху ріжним дурисвітам, що ріжними обіцянками Вас баламутять і сіють тільки бурян на народній ниві!

Передплатник.

Нові книжки і видання

Ілюстрований Господарський Календар „Сільський Господар“ на 1929 р. — На зміст цеї обємистої книжки (20 аркушів друку) зложилась в літературно-господарській частині незвичайне багацтво статтей зі всіх ділянок господарського життя, а саме: хліборобства, луговодства, садівництва і городництва, плекання худоби, молочарства, риболовства, птахівництва, пасічництва, шовківництва, лісовництва і т. п. Є також статті з области ветеринарії, кооперації, промислу та ріжної господарської всячини. Писані самими фаховцями, аґрономами, інжинірами і ветеринарами, коротко і для простого народу зрозуміло, дають найпотрібнійші відомости із сільсько-господарської практики і впроваджують читача в широкий світ новочасної господарської техніки. Численні ілюстрації роблять їх ще цікавійшими.

Видаючи оцей календар, краєве товариство „Сільський Господар“ вступило з 30-літтям свого істновання на новий шлях пропаґанди господарського знання серед нашого народу. В книжці, і то ще в календарі, всі ті цінні відомости не згубляться так скоро як в окремім часописі і стануть порадником нашого господаря на протязі цілого року. В дальшім річнику календаря требаби ще подати крім викладів у статтях також дрібні практичні ради і вказівки в ріжних випадках сільського господаря.

Книжка, яка справді повинна знайтися в руках кождого українського хлібороба. Ціна дуже низька — 3.50 зл.

Дописи.

КОПИЧИНЦІ. *(Свято ощадности)*. Заходом місцевих українських кооператив відбулося тут 28. жовтня ц. р. свято ощадности, на яке прибуло поверх 200 учасників міщан. Реферат про всенародню ощадність виголосив п. Довгань а доповнив його дир. Мартюк. Опісля вивязалась оживлена дискусія. По виводах д-ра Биха приступлено до оснування щадничого кружка при Народнім Домі. До кружка вписалося 120 членів, які на другий день по зборах майже всі зложили перші ощадности. Орґанізаційний відділ Повітового Союза Кооператив переводить на протязі місяців листопада і грудня наради в справі ощадности майже в кождій місцевости нашого повіту і є надія, що всі села покриються щадничими кружками.

ЦЕНІВ ПОВ. БЕРЕЖАНИ. **(Лугове свято).** Дня 14. жовтня ц. р. відбулося у нас Лугове свято. Уставлено три тріюмфальні брами, а на громадській площі збудовано підвищення, яке окрашено зеленю і жовто-блакитними прапорами. На Свято прибули, не зважаючи на дощ зі снігом, Луги з Гинович, Бишок, Конюх, Потока і Вибудова. По відправленню панахиди по полягли рушив похід до місцевої читальні, бо на дворі була страшна непогода. Серед співу народніх пісень чекали всі, чи може дещо на дворі успокоїться. Коли дощ не перестав падати, рішено Свято відбути в салі. Орхестра почала грати національний гимн, та в тій хвилі увійшли постерункові й зажадали опорожнення салі, бо Свято на основі дозволу мало відбутися на площі. Тоді лугові т-ва серед непогоди вийшли на площу. По рефераті про орґанізацію молоді слідували вправи Луговиків і Луговичок. До вправ стануло 249 Луговиків і 74 Луговичок. Не зважаючи на сніг, дощ і страшне зимно, настрій був якнайкращий. Виконано всі лугові вправи. По вправах дефіляда закінчила Свято.

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ“ В ТЕРНОПОЛІ уладжує від 1. грудня ц. р. висший освітно-кооперативний курс. Програма: 1) Історія, право білянсування, організація та завдання кооператив. 2) Господарські та ветеринарійні відомости. 3) Загально-образуючі предмети, як: історія, ґеоґрафія України, історія української літератури, всесвітна література, гіґієна, практичне режісерство, провадження культурно-освітних і гуманітарних установ. 4) Вибрані питання з природи, техніки і промислу. 5) Конечні відомости з права і суспільних наук. — Зголошення на курс буде прийматися найдальше до 20. листопада ц. р.

Ціни у Львові.

Збіже. Пшениця двірська 46—47, селянська 44—45, жито 36, овес 31.50—32.50, ячмінь бров. 35.50—36.50, до мел. 28.25—29.25, горох 40—42, гречка 34.50—35.50, просо 40—41, бульба промислова 5—5.50, фасоля кольорова 50—55, краса 65—75, біла 75—100, сіно 22—26, солома 11—13.

Худоба. За кільо живої ваги: воли 1.70, бугаї 1.50, 1.65, 1.40, 1.40, корови 1.50, 1.80, ялівки 1.30, 1.60, телята 1.30, 1.70.

Гроші. Амер. доляр 8.88, канад. 8.82, чеська корона 0.26, шілінґ 1.26, лей 0.05, франц. франк 0.34, швайц. франк 1.71, фунт штерл. 43, червонець 27.

Смішне.

НАД РІКОЮ.

— Що тут сталося?

— Та приїхав до нашого села податковий екзекутор, упав з греблі і втопився. Вже другий день шукаємо його в воді і не можемо знайти.

— Дурні! Най тільки котрий вийме з кишені пулярес і крикне в воду, що хоче платити залеглі податки, а він сам виплине!

У АДВОКАТА.

Адвокат: Аби я міг тебе боронити, мушу добре знати, чи все те, що ти сказав в справі тої крадежі, є правда.

Обвинувачений: Все, пане адвокат, окрім того, де я сховав гроші, котрі лишив для себе.

НА КОРОТКИЙ ЧАС.

— Щож буде з тими 20 золотими, які я тобі позичив? Ти казав мені, що потрібуєш їх тільки на короткий час...

— Правда, бо за пять мінут я не мав з них вже ніодного сотика.

ОСТОРОЖНА.

Пані: Чому ти посадила дитину на столі?

Нянька: Щоби було ліпше чути, як впаде.

ОГОЛОШЕННЯ.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. — За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10